

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATÁRSÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A Szapáry-párt.

Arad, január 17.

A mit az élesebb látásuk sejtettek, a közelebb állók pedig régen tudtak, az most Szapáry Gyula grófnak, a volt miniszterelnöknek a szabadelvű pártból való kilépése által nyilvánvalóvá lett: t. i., hogy a szabadelvű pártban most lefolyó válság eredete, intézése egyenesen magára a volt kormányelnökre, mint titkos és immár nyíltan előlépő pártvezérre vezethető vissza.

Első sorban feltűnik a különbség Szapáry Gyula gróf és Tisza Kálmán, Magyarország két legutóbb volt kormányelnökének eljárásában, mert lehetetlen, hogy párhuzamba ne állítsuk a kettőt egymással.

Tisza Kálmán, a ki 15 évig állott a kormány élén, ez idő alatt Magyarország konszolidációjában óriási és a történelem lapjain örök időkre fényes helyet foglaló munkát végzett, a helyzetnek feltétlen ura volt, s a parlament többségének kormányzata másféltizedén át csaknem kizárólagos hatalommal rendelkező vezére; ez a Tisza Kálmán, a hogy a viszonyok alakulása által visszaléptét a közügyek érdekében levőnek látta, nem törődve azzal, hogy egy riválisa, — kinek nem kis része lehetett a fordulat előidézésében — veszi át örökét, nem az elmentáborba, hanem a közharcosok közé vonult, s e szerényebb hatáskörében is hiven ápolta ugyanazon párt érdekeit, melynek vezéréből annak közharcosa lett, és e pártban és e párt által szolgálta tovább erejéhez képest a közügyeket.

Tisza Kálmán ebben az ő eljárásában hiven követte az alkotmányosság és a

magyar parlamentáris uzus helyreállítása óta uralkodott hagyományokat. Nyilvánvaló volt ugyanis a koronázás után, hogy a modern magyar állam megalkotásának óriási feladatát holmi Tibád téle *parlamentari vetés forgással*, örökös párt- és kormányválságokkal megoldani nem lehet, annál kevésbé, mert az ellenzék sajátképen nem is állott az állam fundamentumát képező közjogi alapon.

Azért is a jövő-menő kormányfőnek mindenkor eltekintettek a változásokban esetleg személyük ellen irányult motivumoktól, s a kormányból történt kiválással nem bontottak pártot, nem képeztek ellenzékot, mert tudták, hogy ezzel a fiatal és nehéz körülmények között alakult állam konszolidációjának *állandó békés menetét* zavarnák. A külügyministerségről lemondott *Andrássy* továbbra is legbuzgóbb támogatója maradt ugy a közös, mint a magyar kormánynak, *Szlávy*, *Lónyay*, *Szell* Kálmán, kik mindannyian nagy befolyással bírtak a kormánypártban, aktiv vagy passziv irányban elfoglalt újabb állásukat soha sem a kormánypárton kívül, hanem mindig azon belül választották meg. *Nagy érdekek által parancsolt hazafias kötelesség* volt ez, és nem utolsó érdeme marad Tisza Kálmánnak, hogy az ország érdekében mellőzhetlennek bizonyult ezen hagyományos, önzetlen uzust saját fényes példájával megkoronázza.

Szapáry Gyula gróf az első, a ki ezen hagyományos eljárásai, melynek kormányzatunk állandóságát s ez alapon a monarchia kötelekében hazánk tulsulyra emelkedését köszönhetjük, szakított, és saját hűveivel a pártból kiválva egy külön párttörédeket alkotott.

A fővárosi sajtó felhivatalos orgánuma könnyen érthető tartózkodással kommentálják a volt miniszterelnök visszalépését, de ezzel sem az ügynek szolgálatot nem tesznek, sem a helyzet valódi állásának felderítésében álló hivatásuknak meg nem felelnek. A szabadelvűpárt rovasára most közvetlen a katolikus nagygyűlés megtartása előtt színrehozott tömeges dezercziók és Szapáry Gyula grófnak kilépése között szoros okozati összefüggés van, sőt bátran feltehető, hogy ő ezen kilépettek középpontja, politikai feje, míg Atzél Béla báró operettszerű alakja tulajdonképen a *rendező* szerepkörét tölti be.

Ezen állításunk több mint föltevés, ami az eset közelebbi körülményeiből világosan kitűnik, s amit a tények igen rövid idő alatt igazolni is fognak, bár gondoskodva lesz róla, hogy mikorra a rokonlelkek a nyilvánosság előtt is találkoznak és szervezkednek, ez a dolgok későbbi természetes fejleményeképen tűnjék fel.

Szapáry gróf ugyanis már visszalépte után mindjárt s később is oly nyilatkozatokat tett, melyek a vele állítólag történt méltatlanság fölötti keserűséget és bosszúságot félre nem érthető módon fejezték ki, s melyre az adandó tromfot kilátásba helyezte; továbbá a frond, mely a most lefolyó parciális pártválságot szervezte, az *ő embereiből áll*, melynek jelentékeny részét teszik azon mágnásocskák, kik az 1892-iki teli választások alkalmával a szabadelvű párt többségének nem csekély visszatetszésére a *kormányelnök* sulyával lettek megválasztva. De minden kétséget kizárólag tanuskodik fentebbi állításunk valóságáról azon érvelés,

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az Árpádok kora.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Történetírásunk épen ezen érdekes kort nem méltatta eléggé; a vezérek korát ugyan megírta Szabó Károly, ugyancsak a vezérek korából Salamon Ferencz feldolgozta a magyarok hadviselését, de a királyok korából Anonymus, Kézai, a Carmen miserabile és a Képes krónika fordításával kellett beérnünk. Pragmaticus történetünk ugyan eléggé méltatta az Árpád-kort, de ez a rész alaposságára nézve messze mögötte maradt a későbbi koroknak. Az anyag még nem volt eléggé összegyűjtve, bár szorgalmasan szedegették innen is onnan is, a hol csak hozzá férhető volt. A nagy művelt közönség azonban már belefáradt a folytonos adatgyűjtésbe, s egyoldalúsággal vádolta a tudósokat a folytonos anyaggyűjtésért, melynek feldolgozását óhajtotta. Végre akadt egy hivatott történész, ki képes volt a roppant felhalmozott anyag fölött uralkodni; ez volt Pauler Gyula, az országos levéltár igazgatója, ki feladatát bámulatos precisióval oldotta meg. Most megjelent műve „A magyar nemzet története 1301-ig” címet

visel. Az egész két részből áll: szép elbeszélő modorban elmondja az eseményeket egymástánjokban; ítéletét a második részre a gazdaság jegyzetekre tartja fenn, melyben a források, oklevelek hitelességét megvitatja, új felfogását igazolja, a hibás adatokat kijavítja. Ily hibás adatok Szt.-István megkoronázásának éve 1001 (1000 helyett), Kálmán uralkodása 1095—1116 (1096—1114) helyett, melyek sok megoldatlan kérdést tisztába hoznak.

Történeti kézi könyveink még eddig nem méltányolták annyira a művelődés történetét, mint ezt Pauler teszi. Első kötete a műnek III. István uralkodásáig terjed, az egész művelődés történeti átnézet zárja be. Ezek közül kiemelkedik az ország felosztása vármegyékre, és a rabszolgákra vonatkozó részlet.

A megyékre nézve két vélemény uralkodik: egyik rész azt tartja, hogy két vármegye lehetett: katonai és politikai vármegye. Pauler abból a felfogásból indulva ki, hogy az ősidőkben munka megosztásról alig lehet szó, csak egyféle megyét ismer. Igaz, hogy vannak oly megyék, melyek részei szét vannak szórva az országban, ilyen Szolga-Győr, Bánya, Sempte megye, ilyen Bakony és Locsmánd megye. A vita még nincs befejezve,

épen most jutott kezembe Balássi: „Megyék és várispánságok” cz. akadémiai értekezése, mely a két vármegye ügyében lándzsát tör; pedig valószínűleg Pauler-nek lesz igaza, a mennyiben egy ily szétszórt részekből álló megyét, az Erdély részi Felső-Fehér vármegyét csak az 1873-ik évi törvényhozás törölte el.

A rabszolgákra nézve is új álláspontot foglal el. A történetírók azt mondják, hogy Szt.-István eltörölte a rabszolgaságot; de Pauler azt jegyzi meg, hogy István, ha nagyobb ozélokot akart elérni, nem bántotta a magán tulajdont, már pedig a rabszolgák magán vagyont képeztek, s csakugyan fel is állott a rabszolgaság az egész Árpád-korban, a törvényhozás csak annyiban segített sorsukon, a mennyiben bebizonyított szándékot is argumentumnak vette felszabadításokra; az egyház hasonlóképen mindent megtett s kegyes osekedetnek vette a rabszolga felszabadítását; mind a mellett addig, míg hadi foglyok voltak, a rabszolgaság meg nem szűnhetett. Szánandó helyzetük nevökben is ki van fejezve; az oklevelekben következő rabszolga nevek fordulnak elő: Ajándék, Arud, Csere, Feles, Nevetlen, Senki, Buta, Csampa, Csunya, Hazug, Hitvány, Hülye, Maradék, Munka

melylyel Szapáry Gyula gróf a pártból való kilépését indokolta. Azt mondja, hogy elvileg ő is elkerülhetetlennek tartja az egyházpolitikai reformoknak *szabadelvű* irányban leendő megvalósítását, de nem abban a sorrendben, a melyben a mostani kormány. Hisz ez a kijelentés azonos az *Apponyisták*, rezerválisták, szeczeszionisták programjával! Hát a *sorrend* fölötti nézeteltérés szolgáljon okul arra, hogy a volt miniszterelnököt a pártja és kormánytársai ellen a legkritikusabb pillanatban bírja fellépésre — megsemmisítésül számított csapásra — akkor, midőn ugyanazon elveket vallja mint ez, midőn bizonyos, hogy ezen párt- és kormányval amaz elvek is hosszú időre, talán örökre is elbuknak, midőn nyilvánvaló, hogy ha *elvi* ellentét volna a kilépés oka, akkor annak a kilépésnek már egy év előtt kellett volna megtörténnie, mert azóta sem a kormány, sem Szapáry felfogásában változás nem állott be.

Epen itt van a helyzet kulcsa. *Ha Szapáry Gyula gróf egy év előtt lépett volna ki a pártból, nem okozhatott volna oly rombolást rajta; meg kellett érlelődnie a kérdésnek, szervezkednie a szakadárságnak, hogy a kik egykor Szapáry gróffal állva szemben mellőzhetni vélték őt, mint egy embert, azok számoljanak le most a Szapáry párttal.*

BELFÖLD.

Interpelláció a Bokross-ügyben.

Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a képviselőházban interpellálni fognak a Bokross-ügyben. Hogy mily irányban, arról nem szól a fáma.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, január 17.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Molnár, Eszterházy Kálmán gr., Bernáth Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Werkerle Sándor miniszterelnök, Csáky, Bethlen, Josipovich.

Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Baranyi Ödön egészsége helyreállítására két havi szabadságot kér. Megadták.

Nemhiv, Részeges, Szennyes, Szolga, Tolvaj, Első, Négy, Negyven, Bus, Kedvetlen, Kinos, Szegény, Szomorú, stb.

A püspökségek legnagyobb részt Szt. Istvánra viszik vissza alapításukat. Ujabbán ezt valamennyi történetíró tagadásba vette. Pauler analog példákból kiindulva kimutatja, hogy Szt. István csakugyan tíz püspökséget alkotott, ő alapította egyebek között a váczit, melyet I. Gézának tulajdonítanak, pedig I. Géza csak a váczai templomot építtette; a biharit, melynek Szt. László Nagyváradon templomot építtetett, melynek sirboltjába holttestét eltemették, és az erdélyit. Sokan ugyanis azt állítják, hogy Erdély csak Szt. László alatt kapcsolatot szorosan Magyarországhoz, mivel Szt. László Erdély páronna. De Pauler ennek nem hajlandó nagy fontosságot tulajdonítani, s elfogadhatónak tartja, hogy Szt. István miután Gyulát legyőzte, az erdélyi ügyeket is rendezte. Ekkor telepítette a székelyeket a keleti határra; ily birtokba vétel rendszeren püspökség alapításával kezdődött, mint Szt. László idejében Horvátország elfoglalása a zágrábi püspökség alapításával.

A székelyeket nem tekinti Pauler tiszta magyaroknak, hanem izmaeliták, bolgárok, kozárokból álló keveréknek, nem is telepedtek az ország keleti határára mindjárt, hanem

Jelenti, hogy Sipeky Sándor és Degen Gusztáv lemondott a bizottsági tagságról.

Tudomásul vették.

Csáky Albin gróf bejelenti az államilag és mástermészetű intézkedések révén nyugdíjjal el nem látott intézetek tanárainak nyugdíjáról szóló törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Kiadták a közoktatási és pénzügyi bizottságoknak.

Molnár József interpellációt jelentett be a vidéki pénzügyi intézetek támogatása tárgyában.

Az interpelláció az ülés végére maradt.

A hercegprímás beszéde.

A napirend előtt felszólalt Herman Ottó, fölveti a kérdést, hogy mit akart a tegnapi jelenség demonstrálni? Egy hatalmas nagy felekezeti mozdult meg és arcczal egyenesen a törvényhozás felé fordult. Szólok nem tér ki e tekintet elől és reflektál egy némely mozzanatra. A hercegprímás jelszavául a „pax”-ot választotta. ám tegnapi beszédében mégis volt néhány mozzanata, melyet megjegyzés nélkül nem hagyhat. Azokat a jogokat, miket 150 év előtt a protestánsok kaptak, nem a katolikusok, hanem a nemzet adta. Egy másik szónok római cementről beszélt. Más cement nincs, mint a hazafiság, amely gránittá edzi magyar érzelmeinket. Hasonló obskurus felfogás, hogy a katolikusok ezentúl csak jó katolikusokra szavazzanak. Itt sem lehet más szempont, mint a hazafiság irányadó. Ezeknek hangsúlyozását tartotta szükségesnek. (Helyeslés.)

Ugron Gábor a Herman által megtámadott beszédet higgadtan és tapintatosnak tartja s jó volna, ha sok képviselő más felekezettel szemben beszédében ilyen tapintatos és higgadt lenne. A hercegprímás tegnapi beszédével teljesen hű maradt jelszavához. Ezt Hermannal szemben szükségesnek tartotta kijelenteni. (Helyeslés.)

Herman Ottó kijelenti, hogy Ugron felszólalása teljesen felesleges volt, mert ő egyáltalán nem támadta a hercegprímást, csak teljesítette kötelességét, mint képviselő. (Helyeslés.)

Ezután áttértek a napirendre.

A telepítés.

Sztáray István gróf előadó a közgazdasági bizottság nevében ajánlja a javaslatot elfogadásra, lévén ez a javaslat olyan, amelyre okvetlenül szükségünk van. (Helyeslés jobbfelől.)

Hegedüs Sándor előadó a pénzügyi bizottság nevében ajánlotta a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés jobbfelől.)

Müleik Lajos: a szönyegen lévő javaslat olyan, amelyet nem szabad pártszempontból

előbb nyugaton találjuk őket, csak ezután húzódnak keletre a Mezesen át.

A Bolhadu nevet, melyet Szabó Károly a Baloghátnak vett, Pauler a Cserhátra alkalmazza, természetesebb is, hogy a Cserháton kellett átkelniük a magyaroknak, ha Verőczére akartak menni.

Pauler mérsékli azokat a túlzó számokat, melyekkel a történészek dobálóznak. Így leszállítja a Sajónál harczoló tatárok számát 60—70 ezerre, a Habsburgi Rudolf segélyére ment Kunok számát 15—16000-re.

Elveti, hogy a Frangepánok már IV. Béla alatt szerepeltek, IV. Béla hadjáratát nem is tekinti bosszúó hadjáratnak, hanem csak megtorlásnak Fridrich becsapásaiért. Hogy Fridrich magyar király-jelölt lett volna, Pauler egyszerűen elveti; nyughatatlan kapzsi volt, hogy magának zsákmányt szerezhessen, Bélát tehát egyszerűen kirabolta, mikor hozzá menekült.

A dürnkruti csatában a kunok és Rudolf hadai teljesen külön harczoltak; miután a kunok legyőzték, Ottokár az osztrákoknak tartott, de itt felkoncizolták, bár magát megnevezte, de a harcztüzeiben nem vették figyelembe.

A történészeknek elég dolgot, az olvasónak nagy élvezetet szerez Pauler műve, mely igazán korszak alkotó s elmondhatjuk, történetírásunkat reformálta. LAUKÓ ALBERT.

megbírálni s a pártszempontokon fölfelemelkedve szóló a maga és pártja nevében kijelenti hozzájárulását a telepítési javaslatához. A telepítési politika nagyon üdvöset mivelhet és ennek előmozdítását támogatni kell. A helyes telepítési politika hivatva van a munkáskérdés megoldására, hasonlóképp sok szolgálatot tehet a kulturális céloknak. (Helyeslés.) Nem veszi rossz néven, hogy a javaslat nem nagyobb méretű. Az első lépés nehezségei elől kitérni nem lehet. Sok akadály van, amely a telepítést nehezíti. A többek között ott vannak a hitbizományok szaporodása. Ezt meg kell akadályozni, mert különben lehetetlenne van tőve a munkásnép gyarapodása, erősödése. Ha most megvoinának a piacra dobott államjóságok, azok a jó földek, most nem kellene drága pénzen rossz földeket vásárolni. (Helyeslés balfelől.) A javaslatot megszavazza. (Helyeslés.)

Madarász József szintén hangsúlyozza a telepítés fontosságát s osztja azokat, amiket Mülek az imént mondott. Elfogadja a javaslatot nemcsak azokból az okokból, melyeket a javaslat indokolása felsorol, de más okokból is. Ő úgy képzei a telepítést, hogy munkás népek azért adjanak földet, hogy ott azok önálló, független családot alapítsanak, s Magyarországnak hű fia legyenek. Reményli, hogy a kormány a saját felügyelete alatt a telepítéseket elősegítő pénzügyi intézetek keletkezését csak gyámolítani fogja. Ajánlani fogja a részletes tárgyalásnál, hogy a telepeseknek 15—20 évi adómentességet adjanak, a mint ezt a budapesti házi uraknak még több időre is megadják. Az államnak ebben a kedvezményben részesíteni a telepeseket kötelessége. Általánosságban elfogadja a javaslatot.

Bethlen András gróf miniszter: Bár a részletes tárgyalásra jelentettek be több módosítást, már most is kötelességének tartja a felhozottakra válaszolni. Vannak községek, a hol a föld tulajdonos lett kiszorva, s kénytelenek az államhoz fordulni vagy koldulni menni. De az állami telepítés csak egyik része a telepítésnek, s nagy tere nyílik a magánműködésnek is, különösen erre alakult pénzügyi intézetek útján. Ezen bankoknak ténykedése azonban nemcsak a magánparcellák, vagy hitbizományi birtokokon való telepítésekre szorúlva, de vannak az u. n. nagyközségi latifundiumok s ha a törvény egy megállapítja a telepítési föltételeket, akkor ezek a községek fiókközségeket alapíthatnak, s ezután kezdődik a pénzügyi intézetek szerepe. A mi az állami telepítést illeti, ez már folyamatba van a kincstári birtokokon. Ez a telepítés azonban nem olyan, mint a Mária Terézia alatti nagy telepítések, de ma már a viszonyok is mások, s első sorban azt kell szem előtt tartani, hogy egészséges telepek létesüljenek. Hogy a telepesekről kellőképp gondoskodik az állam, mutatja az, hogy 20,000 települni akaró kérte az engedélyt. Az általános vitát nyújtani nem akarja s kéri a t. házat, hogy a pénzügyi bizottság módosításait fogadja el. (Helyeslés.)

Ugron Gábor a telepítés előmozdítására szánt eszközöket nem tartja elegendőknek. A nagy alföld, a hol termékeny a talaj néptelen, Magyarország szélein pedig nem tudnak a népek megélni, s kivándorolnak. A helyes politika az, hogy a népesedési mozgalmat praktikus irányítani, mert csak így lesz erőteljes mezőgazdaságunk. Magyarország egyik legfontosabb érdeke, hogy a kivándorlás megakadályoztassék, s ezt mostan közgazdasági uton elérni nem lehet. De nemcsak a telepítési, hanem az örökhaszonbér rendszer behozatala is igen kívánatos lenne, hogy közgazdasági viszonyaink javuljanak. Nagy érdeke az országnak is, hogy a népesedési mozgalom ne legyen gazdátlanul elhagyva. Azoktól a kik kivándorolnak a szomszédos országokba egészen megfélemezik a kormányt, különösen a határvidékeken szétszórva levő különféle anyanyelvű népeknek kellene módot nyújtani, hogy magyar földön élhessenek, s ne legyenek mintegy kényszerítve idegen földre vándorolni. A szociális mozgalom ellen csak úgy lehet küzdeni, ha az okokat is ismerjük, a melyek e mozgalmat előidézték. Nem szabad félni a népnek lennünk a telepítésknél sem, szükséges, hogy a társadalmi mozgalmak gyámolítására is készen álljon a töké. Elfogadja a törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

A ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta.

Az első §-nál felszólalt:

Madarász József az I-ső szakaszról, „határozmányai szerint” helyett „rendeletei szerint” szót ajánlja módosításként.

Sztáray István gróf előadó hozzájárul Madarász módosításához. — Elfogadják.

A második §-nál felszólalt:

Fejér Miklós a második bekezdésnél módosítást nyújt be.

Bethlen András gróf miniszter hozzájárul a módosításhoz. — Elfogadják.

A 3-ik §-nál

Bethlen Gábor gr. csak a legközelebbi naptba vet visszapillantást, kijelenti, hogy neki nagyon sok alkalma volt már telepítési mizériákkal foglalkozni. Ő sok hibáját látja a törvényjavaslatnak, s azt tapasztalja, hogy a kincstári telepítéseknel sem gondol a kormány a telepesek vallási és szellemi ügyével. Indítványt nyújt be.

Bethlen András gr. miniszter ezt a független főslegesnek tartja. Az előtte szóló által fölemlített telepek éppen az ellenkezőt bizonyítják, miut a mit azokkal igazolni akart.

Madarász József elfogadja Bethlen Gábor gróf indítványát, s kételkedik, hogy abból a területből a mi egy telepítvényi községnek adatik, jut-e minden telepesnek annyi, a mennyi megélhetésre okvetlenül szükséges, ha a 3 §. által kijelölt közcélokra az illető földterületek kihatattanak. Kéri a minisztert, hogy az iskolát illetőleg világosabban nyilatkozzék.

Bethlen András gr. miniszter kijelenti, hogy a közcélokra szolgáló területek az illető községek nagyságához képest jelöltnék ki, a mi az iskolát illeti, kijelenti, hogy minden telep terve előleges felülvizsgálat alá kerül, s minden méltányossági tekintet figyelembe fog vétetni.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 4. §-nál

Madarász József a szakaszhoz irány módosítást nyújt be.

Hajós József a 40 hold maximum helyet 80 holdat kér megállapítani.

Bethlen András gr. miniszter hozzájárul Hajós indítványához.

Ugron Gábor örül a miniszter hozzájárulásának, mert ő is hasonló szellemben akart eljárni.

A Ház a szakaszt a módosításokkal elfogadják.

Budapest, január 17. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sűrűn gyűzi:

A ház a javaslat többi részét megszavazta, majd Molnár József intetpellálta Wekerlét, a vidéki pénzüintézetek segélyezését kérve.

Wekerle azonnal válaszolt kijelentvén, hogy a vidéki pénzüintézetek érdekében a kormány és az osztrák magyar bank megteszi a megtehető.

A ház többsége a választ tudomásul vette. (Felkiáltások balfelől. Utolsó győzelem!)

Wekerle: Az utolsóból lesz az első! (Derűtség.)

Szapáry Gyula gróf.

— Politikai levél. —

Szapáry Gyula gróf volt miniszterelnök általunk már említett levele, melyet a szabadelvűpártból való kilépése tárgyában intézett Podmaniczky Frigyes br. pártelnökhöz, így hangzik:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Mint hogy a házassági jogról szóló törvényjavaslat oly intézkedéseket tartalmaz, melyekhez meggyőződésem alapján nem járulhatok s nézetem szerint nincs kiliátás arra, hogy ezen részben lényeges intézkedések a törvényjavaslat tárgyalása alatt módosittassanak, — s miután álláspontomnak a képviselőházban kifejezést adni szándékom, kötelességemnek tartom a jelenlegi szabadelvűpárt kötelekéből kilépni.

Kénytelen vagyok előre is tiltakozni azon felfogás ellen, hogy ezen kilépésem által a párt által eddig követett elvekhez hűtlen lennék, mert sem azelőtt, sem az 1892-ik évi általános választás alkalmával

nem képezte sem a kormány, sem a párt programját az, hogy az egyházpolitikai kérdések s az azokkal összefüggő intézkedések a közigazgatási reform megoldása előtt léptessenek életbe, mely nélkül azokat életbe léptetni felfogásom szerint lehetetlen, vagy legalább is felette káros.

A szabadelvű párt tizenkilenc évi fennállása óta felismerte ezen kérdések nehézségeit és azon utat követte, hogy azokat nem egyszerre, hanem fokozatosan, — a kérdések kellő előkészítése után, szabadelvű irányban, — kívánja megoldani, — ezen álláspontot foglalta el a kormány az 1892 ik évi választások alkalmával is: ha tehát én azon utat kívánom követni, melyet az előző kormányok és a szabadelvű párt majdnem két évtizeden át követett, csak következetes maradok.

Elösmerem, hogy szintén hat hónappal a választások után ezen kérdések sürgőssége felvetetett, most már szükséges azok megoldása, de a megoldás azon módját, mely a törvényjavaslatban foglaltatik, nem találok alkalmasnak a felizgatott kedélyek megnyugtására, s ez iránti nézetemnek az illetékes helyen, a képviselőházban kifejezést adni szándékom.

Felkérem Nagyméltóságodat, hogy fentidézett elhatározásomat a szabadelvű pártban bejelenteni sziveskedjék.

Budapest, 1894. január 16.

Gróf Szapáry Gyula s. k.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 774.7 milliméter, délután 2 órakor 773.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 10.4, délután 2 órakor C° — 6.2. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4. délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel félderült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter hó.

Egy aradmegyei gavallér stiklijje.

— 100,000 forintos család. —

Magyarország és leginkább a főváros legelőkelőbb köreiből rendkívüli feltűnést fog kelteni az a család, melyet a magyar előkelő társadalom egy ismert, — bár nem mágnás — alakja a legjobb barátja, egy báró kárára követett el. Szerepel az érdekes történetben egy mágnás, aki idegen hangzású neve daczára magyar báró, a ki a lóversenyeknek igen ismert alakja és mint sport férfi jó hírnévre tett szert — nemes telivérekéből álló istállójával. A másik szereplője egy szintén nagyon ismert sportember, a r a d m e g y e i e l ő k e l ő család gavallér tagja, aki a nemzeti kaszinónak éppen az előbb körülírt báró ajánlata folytán lett tagja. Egy ideig különben közös istállót is tartottak fenn.

Történt pedig, hogy a báró ur az egyik legelőkelőbb országos pénzüintézetnél 100,000 forintot tett letétbe és erről az összegről a múlt év december havában az egész világra szóló checket állított ki magának, természetesen azokhoz a pénzüintézetekhez, melyek ezen egyik budapesti előkelő pénzüintézettel összeköttetésben állanak.

Ezzel a báró ur elutazott külföldi útjára, zsebében a hitellel. A bank, melynél pénzt elhelyezte, várta a külföldi bankházaktól a 100,000 frt részleteinek kifizetésére szóló utalványokat. No hát a banknak nem sokáig kellett várnia. Néhány nap múlva megérkezett a párisi „C r e d i t L y o n n a i s” című bankház távirata, melyben megkérdi ettől a budapesti intézettől, hogy a felmutatott hitellel (cheque) alapján kifizethetnek e 100,000 forintnyi összeget annak az uri embernek, ki magát — mondjuk — X. Y. bárónak nevezi. A budapesti bankárintézetnek bár feltűnt az a dolog, hogy a 100,000 frtot deponáló báró egyszerre ki akarja venni pénzét, de mivel a báró nevét és a hitellel számát a „Credit Lyonnais” kifogástalanul közölte, azt jelentették vissza, hogy a 100,000 forintot aggály nélkül fizessék ki. És így történt: a 100,000

forintot kifizették a jelentkezett és magát az illető bárónak kiadó uri embernek.

Eddig a dolog rendben lett volna. Amde alig mult el két hét, midőn az angol bank alexandriai fiókjától távirati megkeresés érkezett a budapesti pénzüintézethez, hogy X. Y. báró tulajdonában levő hitellelre kifizethetnek 20,000 forintot? Az angol bank alexandriai fiókjához az volt a budapesti pénzüintézet válasza, hogy azt semmikép se tegyék, mert a hitellel már Párisban teljesen ki lett merítve s így, aki az alexandriai angol banknál jelentkezett, valószínűleg — o s a l ó. És daczára annak, hogy az alexandriai angol banknál jelentkezett egyén az igazi báró volt, a 100,000 frt letévéje, őt letartóztaták, de konzulatusi parlamentirozások után, — midőn személyazonosságát teljesen igazolta — szabadon bocsátották. Ekkor a budapesti bank azt táviratozta az Alexandriában levő bárónak, hogy haladéktalanul jöjjön Budapestre a család kiderítése céljából, mert hogy egy vakmerő csalást követtek el — az már bizonyos volt.

Mig a báró a Lloyd-társulat egyik gőzösen Alexandriából Trieszt felé utazott, addig a bank egyik legelső tisztviselőjét Párisba küldte a család kipuhatólása végett. Ez a bankhivatalnok megjelenve a „Credit Lyonnais” igazgatóságánál, ott felmutatták neki a saját bankja által kiállított check m e s t e r i u t á n z a t á t, melyre kifizették a 100,000 forintot, vagyis francia pénzben 220,000 frankot. Midőn a „Credit Lyonnais” pénztárnoka értesült arról, hogy itt egy vakmerő csalást követtek el, akkor azonnal emihezett arra, hogy milyen zavart volt az a magát bárónak nevező uri ember, a ki a 100,000 forintot felvette. De emlékezett arra is, hogy a pénz kifizetése alkalmával jelen volt a párisi Finály-féle bankház Csillag Vilmos nevű, magyar születésű hivatalnoka is, a ki akkor mindjárt megjegyezte, hogy a 100,000 frtot felvevő uri embert ismeri mint a budapesti gyepen jelentékeny szerepet játszó sportembert.

A budapesti bank főhivatalnoka ekkor hazautazott Budapestre s elmondva itthon tapasztalatait, két budapesti detektív kíséretében visszautazott Párisba, hogy a csaló kiliétét kiderítsék. És ez sikerült is. Kiderítették, hogy a csaló egy t ö n k r e m e n t, m a g y a r g e n t r y, a budapesti és bécsi sportvilág egyik ismert alakja, ki a család elkövetése alkalmával Párisban tartózkodott, de a 100,000 frt felvétele után onnét Cannesbe utazott.

Mikor a báró ur Alexandriából Budapestre érkezett, ugyanekkor érkezett haza a bank képviselője is Párisból. A báró s legnagyobb indignációval lépett a bank helyiségébe és kérdőre vonta a vezérigazgatót, miért nem utalványozta ki az ő százezer forintnyi összegére az általa kért 20,000 frtot.

— Mert már az egész 100,000 forintot felvették a checkre Párisban — volt az igazgató válasza.

— A k i a z t f e l v e t t e, c s a l ó v o l t — válaszolta a báró.

— Tudom — jegyezte meg az igazgató — de az összeget addig nem fizetjük ki, mig a csaló a büntető igazságszolgáltatás kezében nem lesz.

— A csalást az önök egyik hivatalnoka követhette el, — mondta a báró, — de azt nem fogják meg soha.

— De már meg is van, válaszolt az igazgató, csak le kell tartóztatnunk.

— Ki az?

Mikor az igazgató megmondta az illető sportsman gentry nevét, a báró elsápadt és csak annyit mondott:

— N e b á n t s á k a z t a z e m b e r t, a

kár az én károm. Hagyják abba a dolgot és tekintsék az illető családját, ne üldözzék tovább. Még a kutatási költséget is én fizetem ki.

A bankintézet, bár már ekkor a rendőrséget is értesítette az esetről, abba hagyta a dolgot, mert kára nem volt.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 18. —

Borus. — Hűvös. — Száraz. — Fagy.

A megfeneklett deputáció.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, január 17.

Megmozdult az egész ország. Minthogy pedig a mi hepe-hupás vármegyénk része a „Kárpátoktól Adriáig” terpeszkedő földnek, hát ő is megmozdult.

Ebben az átkozott időben alig is tehetett volna okosabbat.

Az emotio azonban csak egy kis megyei részt érdekel közelebről. Hogy hol fekszik ez a rész — el nem árulhatom, mert biztosan meglychnelne a falu deputációjára, mely nem állott csak három zsirosmánliju civiltől: Keszeg Pongor Dénes, Suta Réczé András és Istenes Mándrucz Gerzson pedig lélekemelő kontrában nyilatkoztak meg.

Míg a nóta szólt, a szomszéd szobában éles vitaközös volt hallható. A polgári házasság ellen tiltakozott egy kompánia. Sánta Hidláb Marcziban felébredt a legénykedési vágy:

— Mit azok tiltakozsának a polgári házasság ellen, mikor erre őket küldték ki? Olyan nincs a sifonérba.

Tántorogva állott fel, s egy tüveget hajított a nép közé. Az is eltört meg annak a feje is akit elért.

A helysinén Andrásaink megjelentek, s hűsítőt ajánlottak neki.

A harangozó, akár Mathis a „Lengyel zsidó”-ban, egyre ordított, míg komáival együtt a csendesebb hely felé cipelték — Tiltakozom! Én tiltakozom.

A defetáció három tagja rákontrázott: — Tiltakozunk! Mi tiltakozunk!

Színhely: Hűvös. A defetáció egyre tiltakozik. —ylo—

HIREK.

Január 18. Csütörtök. Róm. kath.: naptár Piroksa. — Protestáns naptár: Piroksa. — Görög-keleti naptár (Január 6.): Epiphania. — A nap két 7 óra 23 perccor, nyugszik 4 óra 27 perccor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület. II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemeget díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Heijiség: Polgári iskola, földszin.

Január 21. Az aradi hadastyán-egylet jubileuma. Január 28. A nyomdászegylet tisztújító közgyűlése, délelőtt 10 órakor (Schreiner-vendéglő).

Január 28. Az aradhegyaljai amerikai szőlőtelep szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor, a kereskedelmi és iparkamara termében.

Január 31. Az arad-ósanádi vasutak rendkívüli közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Február 2. Az aradi közuti vasut-társaság közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

— **Aradváros vízvezetéke.** Aradváros köztörvényhatósági bizottságának a vízvezeték tárgyában hozott határozata tudvalevőleg fent van most a belügyminiszteriumban, hol a döntés sorát várja. Mint bennünket értesítenek, a miniszterium részéről kedvező határozat várható. Ez a határozat még e hó folyamán, lehet, hogy már a legközelebbi napokban elérkezik Aradra s aztán rövid idő alatt megkezdik a próbatételeket.

— **A Jókai-jubileum.** Az aradi Jókai ünnep tablóban résztvevő hölgyek ma a délután 3 órakor a városháza emeleti kistermében a jelmezek megbeszélése véget értekezletet tartanak, melyre a közreműködőket külön írásbeli meghívóval hívta meg Institoris Kálmán városi főjegyző, rendező bizottsági elnök.

— **A villamos világítás.** Parecz István gazdasági tanácsos hivatalos helyiségében és elnöklete alatt ma délután 4 órakor tartja első ülését a város villamos világítása tárgyában befolyt ajánlat tárgyalására kiküldött bizottság. A tárgyalásokon az alkalmi szövetkezet jogtanácsosa, Weidenefeld István dr. is részt vesz.

— **A Szabadságtér parkirozása.** A mióta legszébb és legnagyobb terünket Zala György

impozáns alkotása, a 13 vértann-tábornok szobra ékesíti, mindjobban és mind sűrűbben hangzik az a közóhaj, hogy igen czélszerű, de még kívánatosabb lenne, ha a hatóság ráccsal venné körül a szobort és ezenfelül a Szabadságtér parkiroztatná. Ugy a ráccsozat, mint a parkirozás eszméjével foglalkozott már a hatóság s valószínűnek tartjuk, hogy mindkettő a legközelebbi jövőben létesülni fog. Nem is azért írunk most e témáról, hogy talán meg-sürgessük a tanácsot vagy a mérnöki hivatalt, hanem azért, mivel egy igen csinos koncepcióju tervrajzot láttunk, a mely a Szabadságtér parkirozására vonatkozik. A tervet János János, Aradváros főkereszténye állította össze s ha ez a terv keresztülvihető volna, nagyon sokat nyerne vele a kopár tér s az egymagában álló szoborcsoportozat. Jánosi terve szerint a szobor körül négy hatalmas gruppan cserjék és diszvirágok csoportosítottának, a tér két szemközti oldalán pedig, vagyis a színház megett és a Schreyer-ház előtt szintén egy-egy téglány alakú grupp rendeztetnék be, a közepén egy-egy kisebb méretű szökőkuttal. Ezek a terv főrészei. Azt azonban, hogy így kivihető legyen, alig hisszük, mivel a szabadságtér egész hosszában és szélességében a piac miatt nem parkirozható. A piacot pedig a szabadságtérrel áthelyezni fontos kereskedelmi érdek nem engedi és az ellen főleg a körül fekvő üzletek tulajdonosai agítálnának. No de arra lehet találni módot, hogy a parkirozás kisebb terimére szorítottassék s mégis csinos, szemre kedves legyen. A ki a terv részleteire kíváncsi, megláthatja azt Reinhardt Andrásy-uti üzletének kirakáiban. A Szabadságtér-parkirozása különben — értesülésünk szerint — a főt rendezésével van kapcsolatban s azzal egy idejűleg létesítették.

— **A millenniumi kiállítás.** Az 1896. ezredéves országos kiállítás aradvárosi győzelem helyi bizottság Fábrián László főispán elnöklete alatt február hó 6-án d. e. 10 órakor ülést tart a vármegyeházán. Az ülést megelőzőleg február hó 5-én d. e. 10 órakor ugyancsak a megye székházán a bizottsági előadók főgondoskora összeül, hogy a további teendőkre nézve a bizottság másnapi ülésére részletes és egyöntetű javaslatot terjesszenek be. A gyűlés, mely hivatalos van a bizottság további teendőire nézve részletes javaslatot alkotni, előreláthatólag népes lesz.

— **Előléptetések az államvasutnál.** Mint értesülünk, a magy. kir. államvasutak főtitkarsági körében újabban ismét tömeges előléptetések történtek. Ismerőseink körében előléptek: Kovács Lajos, a magy. kir. államvasutak volt aradi üzletvezetője I. oszt. üzletvezetővé, Pottyondy Gusztáv I. oszt. főfelügyelő, az aradi új üzletvezető, II. oszt. üzletvezetővé, Korbuly József felügyelő kinevezetett a II. rangfokozat 1-ső osztályából az I. rangfokozat 3-ik osztályába főfelügyelővé, Hohneiser Adolf felügyelő a II. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába, Krieger-Nándor főmérnök a III. rangfokozat 1-ső osztályából a II. rangfokozat 3-ik osztályába felügyelővé, Böhm Lajos főellenőr a III. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába, Nuber Károly, Bajza Lajos, Gyulányi Rezső és Hohneiser Sándor mérnökök főmérnökké, Németh Imre ellenőr főellenőrré.

— **Ü-hítűek vizkeresztje.** Gör. kel. román és szerb polgártársaink ma ünneplik vizkereszt napját. Az aradi gör. kel. román templomban d. e. 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, melyen Metianu János fog fényes segédlettel pontifikálni. Hasonlóképp mise lesz a szerb templomban s a gáji templomban is.

— Abczug Wekerle és a polgári házasság!

A defetáció egyenesen a „Jó pásztor”

Az ilyenkor szokásos házszenelési szertartást tegnap végezték ó-hittű polgártársaink lelkészei.

— **Rekviem a várban.** Boldogult Kallivoda József lovag vezérőrnagy, volt aradi várparancsnok és daudárparancsnok lelki üdvéért tegnap délelőtt 10 órakor az aradi vár templomában rekviemet tartottak, melyen Csikos Alajos ezredes vezetése alatt a tisztikar teljes számban részt vett. A rekviemet Niedermann József katonai lelkész mondotta.

— **Zene a jégen.** Az aradi korcsolyázó egyesület minden lehetőséget elkövet, hogy Halifax híveinek kedves és minél több mulatságot szerezzen a városligeti jégpályán. Egyik jégünnepe a másikat éri odakint; nem csoda tehát, ha úgy a korcsolyázó egyesület tagjainak, mint a néző közönségnek is oly nagy passziója most kijárni a pompás jégre az üveges elejű fűtött pavillonba. Mint bennünket értesítenek, ma, azaz csütörtökön a csász. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara fog játszani a jégpályán, még pedig d. e. 11-órától déli 1-óráig. A mi azt is jelenti, hogy nem egyesületi tagok és nézők 30 kr. belépti díjat fizetnek a pályán.

— **Marschall Lajos dr.** aradi kereskedelmi és iparkamarai titkár a kereskedelemügyi miniszter a magyar áruforgalmi statisztika állandó értékmegállapító bizottsága összlésének tagjává nevezte ki.

— **Új számtiszt a jászágigazgatásnál.** C pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Zsigmond Zoltán számgyakornokot a XI. fizetési osztály utolsó fokozatába végleges minőségű számtisztte nevezte ki az aradi jászágigazgatóság számvevő osztályához.

— **Elbocsátott tanítók.** Temes megye új tanfelügyelője Szabó Károly a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésben — mint temesvári levelezőnk írja — a miniszteri utasításhoz képest kimerítő és részletes jelentést terjesztett elő a megye területén alkalmazásban levő azon tanítókról, a kik a magyar nyelvet nem bírják, a kiket tehát a törvény értelmében el kell bocsátani, esetleg nyugdíjazni. Az ily tanítók száma Temes megyében hatvan nyolc, tulnyomóan románok, csak kevés szerb van köztük. Ezek közül huszonketőnek az 1872. év óta van oklevele, de azóta sem sajátították el a magyar nyelvet. — Ezekre nézve ki mondták, hogy alkalmasztatásuk érvénytelen s helyükbe 60 napon belül magyarul tudó tanítót kell alkalmazni. 32 tanító, a ki 1872. előtt nyert oklevelet s 14, a kinek egyáltalán nincs oklevele, szintén elbocsátandó, vagy nyugdíjazandó. A megye megkereste a lugosi gör. katolikus, valamint a temesvári, verseczi, karánsebesi és aradi püspököket, hogy az illető tanítók ügyében a törvény értelmében iptézkedjenek. Levelezőnk ezzel kapcsolatban feleliti, hogy a felsorolt püspökök egy idő óta a magyar hatóságoknak következetesen román, illetőleg szerb nyelven válaszolnak s a megye erélyes fellépésének nem valami fényes sikert jósol.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Fejyverneki Albert kolozsvári adótitkár a vingai adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

— **Ravatal mellől a rendőrségre.** Az elvetemültség netovábbját produkálta Aradon Kis-Varga Pál 24 éves síheder az édes anyja halála alkalmából. Mikor tegnap hirt vett az anyja haláláról, hazament, hogy virrasztson a holttest fölött és vigasztalja özvegyen maradt apját. Az apa virrasztás közben elaludt. Aímát az elvetemült fiu arra használta fel, hogy az ágy szalmazsákjából 77 forint megtakarított pénzt, halott édes anyja

nyakáról pedig egy 2 frt 50 kr ezüstpénzt tartalmazó zacskót elloptott szeszal ellillant. — Mulatni ment egyenesen a „Tüzlőtő“ kávéházba, ahol szórta a pénzt s öntötte a bort. Reggelre a pénz java részének a nyakára hágott, a maradványt egy kendőbe kötve, eldobta az Andrássy-téren, azután pedig elment haza, tovább virrasztani. A ravatal mellől vitték a rendőrségre.

— **Nem tudtak lopni.** Uj-Szent-Annán a vasutnál Varga Julián béres biztatására Dreghán Koszta béres Schwartz János gabonabevásárló kárára elloptott egy zsák búzát. Alig tették koosira az elloptott zsákot, már is megbánták tetteiket s félték tőle, hogy a dolog kiszül. Hazaérkeztek Edelsheim Gyula Lipót pusztájára s a lopott búzát, mint visszamaradt zsákot, átadták az uradalom iga-gatójának. Am a turpisság kistült s a csendőrség nem méltányolja a későn feltámadt lelkiismeretet.

— **Bevert ablakok.** Kovaszinczón — mint nekünk írják — nagy zajra ébredt Kure Gergely odaváló lakos. Rémületesen futott ki az utcára s összekiabálta az egész szomszedságot. A fellármázott szomszédok konstataáltak, hogy valaki Kure összes utcai ablakait beverte, de egyéb baj nem történt.

— **Ebmarás.** Tegnap délelőtt az ó-vár téren Duchnál Ferencz 8 éves fiút a sakter nagy fekete kutyája jobb kezén megmarta. A gyermeket Ottvös Dániel dr., kerületi orvos vette gyógykezelés alá. Az ebet elfogták s állatorvosi megfigyelés alá vették.

— **Kitiltott csodaszerek.** Hieronymi belügyminiszter végre megsokaita, hogy az egész ország hírlapjait elárasztják a különféle csodaszereket ajánló hirdetésekkel. A legszigorubb vizsgálat alá veszi ezeket s a melyek az egészségre ártalmasak, kizárja a forgalomból. Már eddig a Brandt-féle swájzi labdacombokat kitiltotta.

— **Gigerli betörő.** Denozig Béla hentes és többek kárára betörést követtek el a minap Aradon. A rendőrség soká eredménytelenül nyomozott, míg végre tegnap tetten érte a betörőt. Fischer Ernő b.-csabai géplakatos. Kisiklott ugyan a rendőrség körmei közül, hanem azért reáismertek. A betörő gigerli-kalapot, szürke vadászkalapot és sárga bőr „ikratedóket“ (magyarul: kamásli) visel.

— **Helyreigazítás.** A Borsos-Öry-féle esküvőről szóló tegnapi hymenhirünkbe tollhiba folytán egy kis hiba csuszott. Az esküvőt követő lakoma ugyanis nem Borsos Beni orsz. képviselő házában folyt le, hanem a menyasszony nevelő szüleinél, Szathmáry Jánosnál.

— **Elloptott bunda.** Füst Ozili aradi öregnemű üzér boltjának ajtajáról valaki tegnap egy szörmebélésű télikabátot akasztott le. Mikor a lopást észrevették, a tettes már messze járt. Nyomoznak.

— **Jótekonyság.** A M.-Pécskai takarékpénztár részvény társulat az O.-Pécskai magyar iskola szegény tanulói részére 5 forintot adományozott, melyért a fenti takarékpénztárnak halás köszönetet mond a szegény gyermekek nevében O.-Pécska 1894. jan. 15. Gábor Kálmán tanító.

— **Pályázatok.** Albirói áll. a siklósi jbiróságnál 2 h. a. — Albirói áll. a temesvári törvényszéknél 14. n. a. — Ellenőri áll. a tokaji sóhivatalnál. — Irnoki áll. a kékési jbiróságnál febr. 15-ig. — Segédtelekkönyvvezetői áll. a zilahi törvényszéknél 2 h. a.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) A „Vörös kereszt“ gyűlése. A magyar szent korona országai vörös kereszt egyesületének Aradvárosi választmánya Aradon 1894. évi január hó 21-én délelőtt 11 órakor Br. Eötvös-utca 4. szám alatt elnöknő lakásán rendes évi közgyűlést fogja megtartani, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: Evi jelentéssel kapcsolatos számvizsgáló bizottsági jelentés, választmányi tagok választása, netaláni indítványok. Aradon, 1894. január hó 15-én. Az elnökség.

(*) A vörös kereszt egyesület pályázata. A magyar szent korona országos Vörös ke-

reszt egyesületének igazgatósága Budapestén az egyesületi Erzsébet-kórházban új betegápolónőit a folyó motnyit, oly 20—40 életév között levő nők számára, kik életfeladatuk tekintik, úgy békében, mint háboru esetén a magyar vörös kereszt egyesület kötelekében szolgálatot tenni s illetve ki szabad akarattól, erkölcsi jobb meggyőződésből el van határozva békében és háboruban betegetek ápolni. Az eziránti kérvények, szabályszerűen felszerelve, január hó 28-ig Fábán László, arad megyei főispánhoz, mint az aradvármegyei választmány elnökéhez nyújtandók be. Bővebb felvilágosítást a megyei választmány jegyzője, Sorbán János főispáni titkár ad. (Vármegyei ház.) A véglegesen felvett egyesületnek, az első próbahónapot kivéve, kellő díjazásban részesülnek.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 20. Az aradi menyasszó bálja (Vadomber vendéglő.)
Január 20. Az aradi egyéves önkénytesek táncvigalma (Fehér Kereszt.)
Január 20. A csermői önkéntes tüzlőtő-egyesület táncvigalma.
Január 20. Vörös kereszt-bál Uj-Aradon.
Január 20. Pankotai kereskedő ifjak bálja.
Január 20. Tüzlőtől Soborsinban.
Január 27. Az aradi polgári jótekonny nőegyesület estélye (Fehér Kereszt.)
Január 27. A világosi önkéntes tüzlőtő-egyesület bálja.
Január 28. Kaszinóbál Csermón.
Február 1. Kaszinó-estély Vingán.
Február 1. Tüzlőtől-bál Gurahonczon.
Február 1. Az aradi kereskedőifjak egy részének bálja (Fehér Kereszt.)
Február 3. Az aradi tornaegyesület jubileumi estélye és táncvigalma (Fehér Kereszt.)
Február 3. Képezdész-piknik (Krispin-terem.)
Február 3. Waggongyári munkások dalkörének bálja (Városliget.)
Február 4. Iparosifjak bálja (Ipartestület.)
Február 5. Az aradi helyőrségi tisztikar fényes táncvigalma (Fehér Kereszt.)
Február 5. „Szylyoszer“-társaság bálja (Vadomber.)
Február 10. Román bál (Fehér Kereszt.)
Február 10. Az aradi kereskedelmi testület bálja.

A tisztikar táncestélye.

— Január 17. —

Az aradi vár tiszti kaszinójának helyiségében pompásan sikerült táncestély folyt le, a melyre a polgári társadalom számos tagját hívta meg vendégül a helyőrség gavallér tisztikara.

Az izléses egyszerűséggel dekorált táncsterem teljesen megtelt szép asszonyok s leányok seregével, mely körül aranyos kedélylyel forgolódott a sok sok fényes, tisztai uniformis s nem egy fekete frakk, a mely éppen nem zavarta az összhangot, hanem csak előnyösen tarkította a képet.

Pompás kedély, egész sereg kitünő tánczos tette kellemessé az estélyt, a melyen minden hölgy annyit tánczolt, hogy annál többet már csak a helyőrségi tisztikar február 5-iki nagyszabású, fényes táncvigalmán lehet tánczolni.

Egy érdekes új angol tánczot, a „Sir Roger“-t mutatták be az estélyen a második négyes után. Az új táncznemet általánostetszettel fogadták.

Az estélyen jelen voltak a polgári társadalom tagjai közül Fábán László főispán Palliárdy Alajos főmérnök, Csukay Gyula radnai főszolgabíró és Dományi József nagykereskedő.

Katonai részről megjelentek: Kreycsi alezredes, Buttykay Adám honvédőrnagy, Vesic őrnagy, Duttzmann törzsorvos, Szedlacssek ezredorvos és a teljes tisztikar.

A hölgyek névsora a következő:

Leányok: Fábán Ella, Kreycsi Miczi Duttzmann Hermin, Náray Vilma, Palliárdy Ella (Radna), Csukay nővérek (Radna), Kendefi Hajnalka, Dományi növ. Ursics növ. Szedlacssek Mariska, Valtier Mariska, stb.

Asszonyok: Fábán Lászlóné, Csikos Alajosné, Buttykay Adámné, Vesicné, Duttzmanné, Weigl kapitányné, Mazuth kapitányné, Bauer főhadnagyné, Szedlacssek ezredorvosné,

Metzger Gyuláné br., Palliárdy Alajosné (Radna), Csnkay Gyuláné (Radna), Kendeffy Vidorné, Waltherné, Dományi Józsefné, Ursics Vazulné stb.

A táncvizgalom kitünő hangulatban a kora hajnali órákban ért véget. Folytatása február 5-én következik.

(=) **Az aradi kereskedelmi testület bálja.** Az idei rövid farsang egy fényes és nagyszabású bállal lesz megtoldva. Az aradi kereskedelmi testület rendezte február 10-én a fehér kereszt nagyteremben az aradvárosi kereskedelmi akadémia javára. A rendező bizottság tegnap tartotta alakuló gyűlését, melyen a bizottság elnökeké S o n t a g h Gyula, alelnökké A b r a i Lajos, T e d e s c h y Viktor és L e n d v a i Sándor választották meg, kik a 100 tagból álló rendező bizottság élén mindent elkövetnek a bál sikere érdekében. A bál iránt a társadalom minden részében, főképen azonban kereskedőink körében oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy a bál sikere előre is biztosítottnak tekinthető.

(=) **Az „Aradi Tornaegyesület“** vívó körének tagjait fölkérem, miszerint ma este az ünnepély gyakorlatainak megállapítása és az öszipróba végett valamennyien megjelenni sziveskedjenek. Aradon, 1894. Január 18. Nagy Sándor művezető.

(=) **Az aradi polgári jótékony négyesület** Aradon 1894. január 27-én a „Fehér Kereszt“ szálloda nagytermében tombolával, táncszal egybekötött hangversenyt rendez. — Az együletnek a tombolához való tárgyakat a következők ajándékozták: Weiler Bessóné egy szép virágváza 8 virágtartó 1 porcellán szivarés gyufatartó, dr. Schusster Henrikné 1 arany-haltartó 4 kis kép és 4 drb játéktárgy. Dávid Terézia 1 óratartó 1 alpacca tálcza kézimunkával 1 fali naptár 1 téntartó 1 séta pálcza. Ifj. Vásárhelyi Lászlóné 1 kávés saervice 1 bronz figura 1 ércz gyertyatartó 1 fali tányér 1 bronz tintatartó, Németh Julianna 1 fali arcképtartó 1 szivartartó 1 gombostű párna 1 szép legyező. Nyáry Gyuláné 1 fali dísz 1 pénzárca 1 lámpafátyol 1 porcellán czipő 1 szivartartó. Rubensteinné 1 tükör illatszerekkel 1 relytélyes szappan 1 gyertyatartó. Frank Hermin 1 doboz finom cukorka 1 hamutartó 1 íróeszköz. Ösv. Hudetz Ferenczné 4 darab arcképtartó 2 virágváza 1 hamutartó. Schulhof Károlyné 1 üveg állvány 1 kenyér kosár 1 asztaldisz 1 csinos virágtartó 1 virágváza. Deutsch Babetta, 1 ideálkép 1 asztaldisz 1 szép szivarka tartó 1 gyümölcs tányér.

(=) **A csermői kaszinó egyület** f. hó 28-án saját alaptökeje javára, B á d é Pista gyulai zenekarának közreműködésével zártkörű táncvizgalmat rendez. Kezdeté este fél 9-kor. Belépti jegyek ára 1 frt. 50 kr.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Január 18. (Csütörtök) Az utolsó szerelem, vigjáték; Keczer Irén vendégszínésnővel.

Január 19. (Péntek) Nap és Hold, operetta.

Január 20. (Szombat) A primadonna, bohózat Kövessy Alberttől. (Előszőr.)

Január 21. (Vasárnap) Délután félárakkal: A libapásztor, operetta; este: A primadonna, bohózat, (másodszor.)

Keczer Irén, mint vendég.

I.

Vasgyáros.

Szokás — ámbár épen nem dicséretes szokás — hogy a nemzeti színház egyes tagjai, kik az ország első színpadán nem tudják az óhajtott babért elnyerni, midőn Influenza herceg megtisztelt látogatásával a muzsa vidéki felkentjeit, lerándulnak, s kedvükre kijátsszák magukat.

Amit Budapesten be nem mutathatnak, mert a nagyobb tehetségek elzárják előttük az ambíció göröngyös útját, azt feltalálják a jó vidéki publikumnak, melyet a nemzeti színház czégére csábit a parterre, páholyokba, erkélyre, avagy karzatra.

S a vendégek legtöbbször abban hibáznak, hogy sikerét nem a saját szerepkörében keresi, de idegen talajon, melyen járatlan, ismeretlen legkörben melynek belehelése lankasztólag hat jóakaratu törekvésére.

Itt van mindjárt Keczer Irén; egy kedves megjelenésű szubrett, ki Claire megjátszásának nehézségeivel óhajtott megküzdödni. Ismétlem, csak óhajtott, mert alakításá-

ban a méltányolható jóakaraton kívül alig látam váiamit.

Nem volt hideg, mint Claire, csak me-rev, mint aki nincsen tisztában azzal, mit kellene tennie.

Midőn már szereti előbb még gyűlölt urát, nem volt forró, izzó szenvedélyvel telt aszszony, ki ura megmentéseért mindenre képes, csak színésznő, ki szereptanulásába tudással fogott, s kiviteli ereje cserben hagyta.

Egyszerű társalgásnál élveztem kis, de tiszta hangját, mely a nagyobb kitöréseknél cserben hagyta. Epen így voltam plasztikájával is. Helyi-lyel-közzel láttam egy keveset a gyakorlat elsajátította mozdulatok teljességéből, ám még többet a bizonytalan állásokból.

Lehet, hogy ezt a kevés próba, az idegen környezet okozta.

Jóakaratu tapsokban mindazonáltal nem volt hiány s a kisaszszony mai, újabb fellépése elé érdeklődéssel néz a közönség, mely a komoly törekvést mindenha méltányolni tudja.

S z a k á c s Derblyeről már volt alkalma e lapoknak elismeréssel megemlékezni. Tegnapi alakítása pedig jóval felülmutta az eddigieket. A sok taps legnagyobb része őt illette meg.

F e n y v e s i feltűnően elegans, s minden tekintetben kifogástalan Bligny hercege volt.

♣

* **A világljáró angol.** G á r d o n y i Géza, kinek sokoldalú irodalmi tevékenységét ismerjük, újabban egy kalandos regényt bocsátott ki, *A világljáró angol* czim alatt. A könyv szerzőjeül a vállalkozó szellemű ángliusz M u m m e r y Róbert van megnevezve, a ki maga mondja el csodálatos és jóízű, de hihetetlen utazását, melyben P o m b o nevű társával együtt részt vett. Utjok a legdivatosabb helyre, Afrika legsötétebb közepébe van irányítva s ennek elmesélése a legkalandosabb epizódokkal át meg át szöve. Előadása jóízű, sok humorral és sok eredetiséggel dicsekszik. Rövid mondataiban van él és bizonyos szatira azok ellen, a kik utaznak. A kötet R o z s n y a i Kálmán kiadásában, Budapesten jelent meg, ára 2 korona s 20 rajzzal van illusztrálva.

* **Ország Világ.** Az Ország-Világ e heti száma érdekes tartalommal jelent meg. Alkér Gusztáv arcképet s B á r s o n y István új könyvének több illusztrációját látjuk az előttünk fekvő számban. Elbeszélések T ö v ö l g y i Titusztól és V é r t e s s i Arnoldtól közöl. A J ó k a i jubileumról is igen érdekes illusztrációk díszítik a lapot.

TÁVIRATOK.

A király itthon.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) A király ma reggel öt órakor a fővárosba érkezett. A pályaudvaron szívesen beszélt a megjelentekkel, kitünő színben van s délután meglátogatta a műcsarnokot, hól Csáky kalauzolta.

Udvari ebéd.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) A ma esti udvari ebéden József és László főherczegek is jelen voltak.

Wekerle a királynál.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Wekerle a Felség által ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadtatott.

A házasságjog tárgyalása.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) Az igazságügyi bizottság a 137. szakaszig haladt s ha holnapután tartandó legközelebbi ülésén előreláthatólag elvégzi a 167 szakaszból álló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Azután még egy ülést tartanak, a melyen az igazságügyi miniszter nyilatkozni fog a királyi család tagjai házassága szempontjából teendő különleges intézkedésekre nézve, valamint a horvátországi házasságok tekintetében szükséges intézkedésekre nézve.

A purosok szünetelnek.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű pártelnöknél ma senki sem jelentette be a pártkötelékből való kilépését, így tehát egyelőre alaptalan az a hír, hogy Sipeki Sándor és Dégen Gusztáv kiléptek volna. Különbö a szabadelvűek még Kammerer Ernő, Gyürky Abrahám gróf, Léway Antal és Zsámbokrétthy József kilépését várják. Francsics Norbert ez ideig még szintén nem lépett ki a szabadelvű pártból.

Sopron, január 17. (Saj. tud. táv.) Dégen Gusztáv kijelenti, hogy politikai okokból elhalasztotta kilépését a szabadelvű pártból.

Öngyilkos hajózási felügyelő.

Bécs, január 17. (Saját tud. távirata.) Etienne Henrik, a dunagőzhajózási társaság felügyelője szabadságáról visszatérve, éjjel föbelötte magát.

Elitelt szökött katona.

Bécs, január 17. (Saját tud. távirata.) Andrassy Henriette 63 éves nyugalmazott tanítónő fiát, ki a vartüzérségnél szolgált, mivel szembetegségbe esett, megszökött a katonaságtól s anyjához ment, itt le-tartóztatták. A katonai törvényszék hat havi helyőrségi fogságra ítélte. A hatóság az anyát is vádolá, hogy fiát a hatóság elől elrejtőztette, de a törvényszék felmentette az asszonyt, mert nem lehetett rábizonyítani a bűnrészességet.

Elfogott szocialista.

Prága, január 17. (Saj. tud. táv.) Az elmúlt éjjel ismeretlen férfi becsengett a Józsefkaszárnya kapuján és ki-csomagot dobott a kapu alá, mely ha-zaáruló nyomtatványokat tartalmazott. Ha-sonlókép cselekedett a többi kaszárnyáknál is, de végre rajtavesztett, mert a Józsefkaszárnyából az esetet telefonon tudatták a többi kaszárnyákkal, minek foly-tán rögtön elcsípték a tettest. Részletek hiányoznak.

Orosz parasztek zsarolása.

London, január 17. (Saj. tud. távirata.) Pétervári hírek szerint az orosz parasztek zsarolása olyan általános, hogy titkos összeesküvés útján általános felkeléstől tartanak.

Tengeri vihar.

Odessa, jan. 17. (Saj. tud. távirata.) A tengeren óriási orkán dühöng. Több vitorlásan kívül egy gőzös elmerült, a 40 főnyi legénység a vízbe fult.

A tűz áldozatai.

Sanfrancisko, január 17. (Saj. tud. táv.) A ningpoi kínai templomban tűz ütött ki. A rémület folytán támadt tolongásban 300 asszony és gyermek részben eléget s részben agyontiporva lett.

Öngyilkos miniszter.

Sanfrancisko, január 17. (Saj. tud. táv.) Herold Ádám volt pénzügyminiszter a nyomoruság miatt öngyilkos lett.

Orosz zsidók állapota.

Pétervár, jan. 17. (Saj. tud. távirata.) A zsidók által lakható területeket kiterjesztik.

KÖZGAZDASÁG.

= Aradi közti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1894. január 1-től 15-ig 13,973 személy, bevétel 1400 frt, 90 kr. Szállított 1893. január 1-től 15-ig 12174 személy, bevétel 1268 frt — kr. Szállított 1894. január 1-től 15-ig 3.345,440 kilogramm teher, bevétel 1422 frt 95 kr. Szállított 1893. január 1-től 15-ig 2.767,680 kilogramm teher, bevétel 1279 frt 97 kr.

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi jan. hó 16. Hizott sertésárak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli súlyban) 47.—48. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 47.—48.— krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgon felüli súlyban) 50—50,5 krig. 4 Fialat közép (pkint 251—320 klg. súlyban) 48.—49. krig. 5. Fialat könnyű (pkint 250 klg. terjedő súlyban) 47.—48. krig. II. Magyar szeredett: Nehéz (páronkint 280 klgon felüli súlyban) 46.—47. krig. — Közép (pkint 220—280 klg. súlyban) 46.—47. krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 46.—47. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli súlyban) 47—48 krig. Közép (páronkint 220—260 klg. súlyban) 47—48 krig. 16. Könnyű (páronkint 220 krig terjedő súlyban 45—46 krig. — Sertésélet-szám 1894. jan. hó 14 én volt készlet 103495 darab. 1894. január hó 15-én felhajtott: 6058 darab 1894. január hó 15 én elszállított 3521 drb. 1894. jan. 16-án maradt készletben 106032 drb. — A hizott sertésüzletirányzata: nehéz áru keresetebb.

Szészület.

— Január 17. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52,75, kicsinyben 53,25 horodó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, január 17. d. u. 5 óra.

Gabona	Irányzat	100 kilogramm árt
Buza	bánsági	7.40 — 7.85
	tiszavidéki	7.45 — 7.85
	pestvidéki	7.40 — 7.85
	fehérmezei	7.40 — 7.85
	bácskai	7.50 — 7.90
Rozs	szilárd	5.65 — 5.85
	osend.	6.10 — 6.50
Árpa	égetni való	6.65 — 7.50
	sörfőzdei	7.90 — 9.25
Zab	osend.	6.70 — 7.20
Tengeri	bánsági	4.30 — 4.40
	másnemű	—
Káposzta-repcze	lanyha	—
Köles	csend.	4.30 — 4.70
Buza	tavasza	7.65 — 7.66
	junius 1894	7.45 — 7.47
Tengeri	május-junius 1894	—
	szept-október 1893	4.81 — 4.83
Zab	Budapest sz. tavasza	—
	Budapest sz. őszre	6.71 — 6.73
Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	csend.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1894. január 17.

Magyar aranyjárdék 4%	117.10
Magyar koronajárdék 4%	94.80
Magyar arany 4 1/2%	126.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.50
Magyar keleti vasút 1876.	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	94.75
Magyar italmegváltási kötvény	100./5
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölesön	148.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölesön	142.50
Osztrák papírjárdék	97.80
Osztrák járadék ezüst	97.50
Osztrák járadék arany	119.25
Korona járadék	—
1860-ki államsorsjegyek	146.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1030.—
Magyar hitelbank részvény	428.75
Osztrák hitelintézet részvény	355.—
Osztrák-magyar államvasut	312.75
20 frankos arany (Napoleonodor)	9.94
Német birodalmi márka	61.30
London	125.10
Páris	49.75

IDEGENEK NÉVSORA.

— Január 17. —

Arany Koles szálloda: Henczer Jakab kereskedő, Gy. Sarapatka Arthur inspektor, Mesóhegyes. Mi-

kuska György gazdász, Tornya. Regőzi Lenke vasuti hivatalnok leánya, Ternova.
Vasuti szálloda: Venczel Ödönné irodatisztné, Buzsás. Venczel Ödön irodatiszt, Arad.

VIZJELZÉS.

1894. évi január hó 17-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék. időjárás. vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétri.
Branyicska	— 13°	borult	— 44
Arad	— 11°	derült	— 120
Makó	— 6°	felhős	— 9
Szeged	— 5°	borult	+ 33

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. január 17.

A m. kir. folyammérszoki hivatal.

Aradvárosi

színház.

Évadberlet
109. szám.

Haviberlet
9. szám.

Ceüörtökön, 1894. évi január hó 18-án:

KECZERY IRÉN, a budapesti nemzeti színház tagjának vendégszínhásként:

Utolsó szerelem.

Történeti vígjáték 5 felvonásban. Irta: Décey Lajos.

SZEMÉLYEK:

Lajos, magyar király	Balassa J.
Erzsébet, neje	Bácsné.
Drugeth Mária	Rónaszékiné.
Bubek, nádor	Csatár Gy.
Laczi Apor István, erdélyi vajda	Szakács A.
Lófő, fegyverhordozója	Szendrei M.
Duczi, Mária apródja	Károlyi B.
Tóth Lőrincz, magyar ur	Czakó V.
Szordai, magyar ur	Leővey L.
Barbo Pantaleone	Szebenyi A.
Carrara Ferenoz, Pádus fejedelm	Bács K.
Cecco, fia	Tompa K.
Catharina	Keczery I.
Anselma, ennek szobaleánya	Kendy B.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Brünni:

41, 18, 78, 51, 54.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Kerestetik

egy a jegyzői teendők minden ágában jártas egyén.

A fizetésre nézve bővebb felvilágosítással szolgál a

Kerülősi jegyzőség.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

173425. C. II. szám.

Hirdetmény.

Magyar-német állatforgalom IV. sz. pótlék kiadása.

1894. évi február hó 1-ével az 1892. évi február hó 1-étől érvényes közvetlen díjszabáshoz a IV. sz. pótlék lép életbe, mely a magyar kir. államvasutak és a kassa-oderbergi vasut állomásairól, német állomásokra 5, 10, 15 kg. és nagyobb mennyiségben szállítandó élő baromfi küldeményekre szóló új díjtételeket, — általános hotározmányokat a fuvarlevelek használatára nézve, — Annaberg in Sachsen és Sagan állomásokra szállítandó sertésküldeményekre szóló közvetlen díjtételeket, helyesbítéseket és kilométertávolságokat tartalmaz.

Budapest, 1894. január hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok természetvizsgálók pályadíjjal koszoruztak. Mind az 5 világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerkezből összeállított hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Barmely fogfájást azonnalmegszüntet. 1 üveg 35 kr
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kifünő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és frt.

Ménesi aszúbor Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinatartalommal. Egy 80 centlites üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoztartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centlites üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Fűt és szag nélkül, vörösfehér és sárga színben. Egy ka 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyel. Hat percig égő, 1 drb 60 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama. A megfagyott kezét vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szer. Mindenféle megfázásból eredt rheumás és csuszos fájdalmak ellen igen hirtelen és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

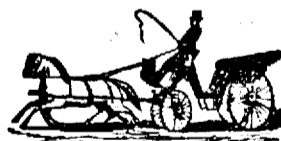
Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenen gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszerárban minden vegyvizsgálatra megbízánk elfogadtnak és lelkiismeretesen teljesítetnek 10 4—12

VARGA TESTVÉREK

kocsigyártása és nagy kocsiraktára

ARADON, Fő-ut II-ik sz.

Ajánljuk megvételre a nagyobb mennyiségben raktáron levő legdivatosabb kivitelben és szilárd anyagból készült

kész kocsijainkat

és

szánkóinkat

a legjutányosabb árak mellett. Elfogadunk mindennemű kocsiatalakítást és kisebb-nagyobb kocsijavításokat, nemkülönbön minden e szakba vágó bogárn-, kovács-, fényező- és nyerges-munkákat a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálással kezessege mellett.

Használt kocsik becseréltetnek. Új kocsikért egy évi jótállás vállalatik.

23 4—*

Tisztelettel

VARGA TESTVÉREK.

Ugyanitt két fiu tanulónak feivétetik.

BECK ALAJOScsokoládé, dessert és cukorkaárak üzlete ARAD,
színházépület.

Dus választékban honi és külföldi

**bonboniérek, attroppok, csemege,
színházi cukorkák
és egyéb különlegességek, csokoláde bonbonok,
finom francia befőttek.**

Török méz a legjobb szer köhögés ellen.

Nagy raktár tea- és téasüteményekben.

Mindent a legjutányosabban számít és vidéki megrendeléseket pontosan teljesít

BECK ALAJOS

ARAD, színház épület.

24 2—8

Influenza ellen drbja 3 kr.

Amerikai Cables a legjobbnak bizonyult.

Arad szabad királyi város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 1—52

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árwapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8⁰/₀, a melyből tőke törlesztésre esik 2⁰/₀, 26 fél évi törlesztésre 7¹/₂⁰/₀, melyből tőke törlesztésre 1¹/₂⁰/₀ fordittatik. 32 évi törlesztésre 7⁰/₀, amelyből tőke törlesztésre 1⁰/₀ számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll a kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni. Arad 1894. január 10.**Salacz Gyula,**

királyi tanácsos polgármester.

Kivágni!

Sok ezer ember szenved a

galandféreg

valamint másféle giliszta bajokban.

A közönség érdekében és soknak kívánatra közlöm ezen betegségnek ismertető jeleit. Giliszták és gilisztarészeknek eltávolodásán kívül megnevezett betegségeket következőképpen lehet megismerni: arcszín változása, homályos tekintet, kék gyűrűk a szemek körül, letapadó nyelv, emésztési zavarok, étvágyhiány, változóvá mohó éhséggel, émelygés, sötét ájulás és szédülés különösen éhgyomorra, egy csomócskának nyakig való feltódulása, nyálka tömörülés, test dagadtsága, gyomorsavak, gyomorégés, gyakori böfögés, kolika, korgás, hullámszerű mozgások, szuró-szívó fájdalmak s a belekben ismétlődő szurások, szivdobogás, vérkeringésben előforduló zavarok, különösen hölgyeknél, többszöri váratlanul beálló fejfájás, buskomorság, életuntság, elkeseredettség. Azért ajánlom ezen kísérletet megtenni.

Ezen, kik magukat sápkórosoknak, nem gyomorbetegnek továbbá tüdővészben levőknek vélték, az én általam ajánlott kísérlet által kiépültek, miután galandféregbajban szenvedőknek más gyógymód nem létezik, mert csak az egészséges vérképzés helyreállítása természetes gyógymódja minden bajnak.

Ezen ártatlan gyógymód 2 óráig tart csak, a foglalkozás meggátítása nélkül.

Tudakozódásokra csakis levélbélyeg melléklésével adok felvilágosítást. Több mint 1000 köszönő levél bizonyítja említett gyógymódom hasznosságát.

Mohrmann Rich. Emil, Hamburg.

Colonnaden 68. I.

8 4—8

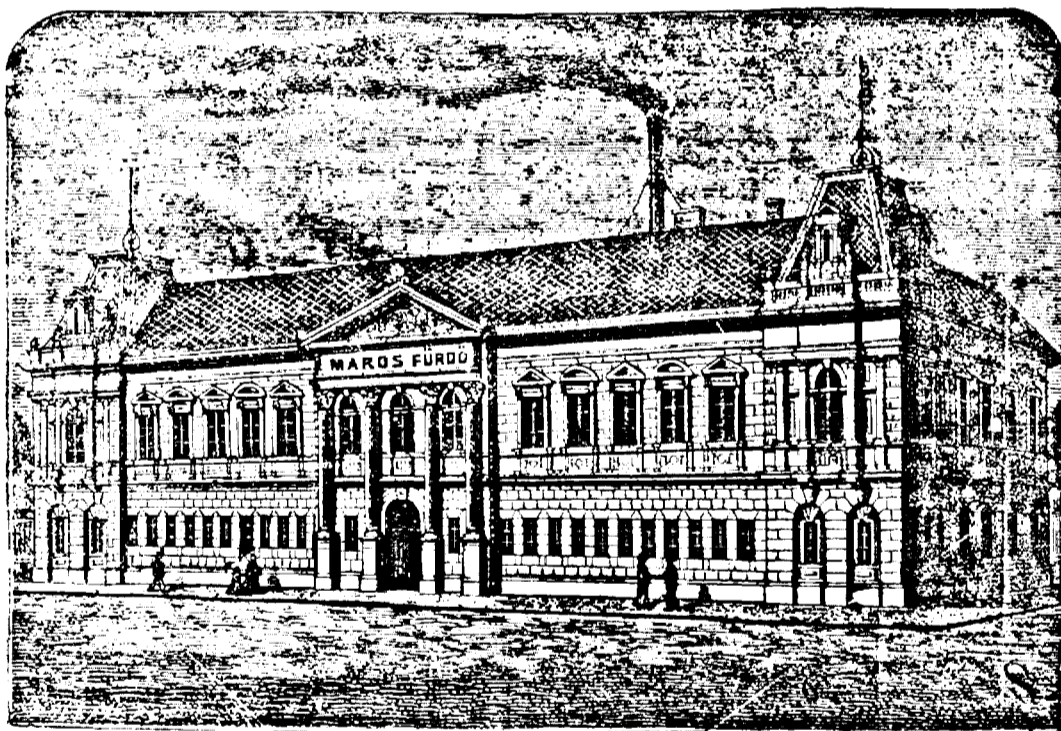
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsiabdásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadítsák azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehéssünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak
Szűrt Maros-ivóviz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Egy deák-jegy	— frt 40 kr.	Vas és mór-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Idányjeggyol együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 30 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.	1 törülköző	3 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás	
Massassal egy személy	— frt 70 kr.	nyáron reggel 6 órakor.	
		télen reggel 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben az emeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utca, parkettával kipedelt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A házban van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

9 2—12

Az olcsóság csodája!a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis**Kilényi R. és Társa**

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházépületben, a 18 vértanu szobor
átellenében van. 6 5—8**Iskolai táskák potom árért.****Alkalmi ajándékok****hihetetlen olcsó áron.****Gyermekjátékok majdnem ingyen.**Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakkendők, gyermekkoscsik, utazó bőröndök, esernyők, stb. stb.**olcsóbban mint bárhol.**